

Sygn. akt VIII U 165/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 kwietnia 2013 r.

Sąd Okręgowy w Gdańsku

VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSR del. Elżbieta Trybulec-Czernek

Protokolant: st.sekr.sądowy Hanna Beyrowska

po rozpoznaniu w dniu 18 kwietnia 2013 r. w Gdańsku

sprawy **R. K.**

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania R. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

z dnia 13 grudnia 2012 r. nr (...)

zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje ubezpieczonemu R. K. prawo do emerytury od dnia 9 października 2012 roku i stwierdza, że pozwany nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

/na oryginale właściwy podpis/

Sygn. akt VIII U 165/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 13 grudnia 2012 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił ubezpieczonemu R. K. prawa do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach uznając, iż udowodnił on jedynie 8 lat, 6 miesięcy i 3 dni okresów pracy. Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie uznał okresu zatrudnienia od 01/01/1974 do 12/10/1979 z tytułu zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie (...) na stanowisku brygadzisty – elektryka, bowiem świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych zawiera błędy formalne. Nadto pozwany nie jest w stanie stwierdzić czy ubezpieczony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze.

Ubezpieczony odwołał od powyższej decyzji i wniósł o zaliczenie spornych okresów jako zatrudnienia w szczególnych warunkach oraz o przyznanie mu prawa do emerytury.

Organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie, podtrzymując stanowisko wyrażone w zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

R. K. urodził się w dniu (...). W dniu 19 września 2012 roku złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. wniosek o emeryturę.

Na dzień 1 stycznia 1999 ubezpieczony wykazał łącznie 31 lat 3 miesiące i 10 dni okresów składkowych i nieskładkowych, w tym 8 lat, 6 miesięcy i 3 dni okresów pracy w warunkach szczególnych.

/okoliczności bezsporne/

R. K. w okresie od 4 września 1967 roku do dnia 12 października 1979 roku był zatrudniony w (...) Przedsiębiorstwie (...) w G. (w okresie od 26 października 1971 roku do dnia 16 października 1973 roku odbywał służbę wojskową). W tym czasie w okresie od 4 września 1967 roku do dnia 18 czerwca 1970 roku zatrudniony był jako uczeń (...) Szkoły Zawodowej zaś w okresie od 19 czerwca 1970 roku do dnia 26 października 1971 roku oraz od dnia 2 listopada 1973 roku do 12 października 1979 roku zatrudniony był na stanowisku elektromontera oraz brygadzysty – elektromontera. W tym czasie pomimo różnych nazw stanowiska stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace polegające na kopaniu rowów przy pomocy kilofa i łopaty, stawianiu słupów, układaniu kabli oraz budowie energetycznych linii napowietrznych na wysokości wraz z urządzeniami w postaci stacji transformatorowych. Praca przy zakładaniu linii energetycznych odbywała się w terenie, cały czas na zewnątrz. Ubezpieczony wykonywał te prace stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Brygada w której pracował ubezpieczony podłączała także energię do budynków, wykonywała oświetlenia zewnętrzne ulic. Praca ubezpieczonego zarówno przed powołaniem do wojska jak i po powrocie z wojska niczym się nie różniła, ubezpieczony wykonywał te same prace i czynności.

/dowody: świadectwo pracy k. 7 akt ubezpieczeniowych; świadectwo pracy k. 8 akt ubezpieczeniowych; świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach k. 7 akt ubezpieczeniowych; zeznania świadka J. Ł. k. 25v; zeznania świadka T. M. k. 25v – 26; zeznania ubezpieczonego k. 26 – 26v/

Stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o dokumenty zawarte w aktach sprawy, w tym w aktach ubezpieczeniowych, których wiarygodność nie była kwestionowana w trakcie postępowania przez żadną ze stron, zatem również Sąd uznał je za miarodajne dla dokonania ustaleń. Sąd dał wiarę również zeznaniom świadków J. Ł. oraz T. M. jako spójnym, logicznym i znajdującym potwierdzenie w zebranych w sprawie dokumentach. Świadkowie ci byli współpracownikami wnioskodawcy i potwierdzili oni zakres obowiązków ubezpieczonego jak również, że wykonywał pracę razem z pracownikami, którzy mu podlegali służbowo. Sąd dał również wiarę dowodowi z przesłuchania wnioskodawcy w charakterze strony. Zeznania wnioskodawcy, bowiem były logiczne i zgodne z zeznaniami przesłuchanych w sprawie świadków, którym Sąd dał wiarę w całości jak również znalazły odzwierciedlenie w zgromadzonej w sprawie dokumentacji, w szczególności w aktach osobowych ubezpieczonego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie R. K. zasługuje na uwzględnienie.

Wnioskodawca domagał się ustalenia prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnych warunkach. Podstawą takiego żądania jest art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2009 nr 153, poz. 1227 ze zm.).

Na wstępie wskazać należy, iż przepis ten stanowi szczególne uregulowanie, tworząc osobną kategorię ubezpieczonych i mając zastosowania do innych stanów faktycznych, aniżeli objęte regulacjami art. 32 ust. 1 i 46 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Przepis art. 184 tej ustawy znajduje zastosowanie w stosunku do osób urodzonych po dniu 31 grudnia 1948r., które zasadniczo, wskazane w nim warunki nabycia prawa do świadczenia, spełniły już w dacie wejścia ustawy o emeryturach i rentach z FUS, a więc na dzień 1 stycznia 1999r. i gwarantuje osobom tym możliwość nabycia prawa do świadczenia na dotychczasowych warunkach. Przepis ten został zawarty w przepisach przejściowych, ma na celu zagwarantowanie częściowo nabytych uprawnień emerytalnych – prawa do emerytury w wieku obniżonym z tytułu pracy w szczególnych

warunkach osobom urodzonym po 31 grudnia 1948r. – z tytułu spełnienia warunków stażowych, określonych w tym przepisie, do dnia wejścia w życie ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Niewątpliwie bowiem ustawa o emeryturach i rentach z FUS ograniczyła uprawnienia emerytalne tych osób, chociażby w art. 46 ust. 1 określając czasokres, do którego można spełnić warunki do uzyskania świadczenia. Z uwagi na ten fakt właśnie ustawodawca wprowadził przepis przejściowy, jakim jest art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, pozwalający realizować wskazanej w nim grupie ubezpieczonych prawo do emerytury.

Stosownie do jego treści, ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w tym przepisie przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego.

Zgodnie z art. 27 ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r. przysługuje emerytura, jeżeli osiągnęli wiek emerytalny wynoszący co najmniej 60 lat dla kobiet i co najmniej 65 lat dla mężczyzn, a nadto mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn.

Nadto, zgodnie z art. 32 ust. 1 i 4 tej ustawy, ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r. będącym pracownikami zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 (ust.1), gdzie wiek emerytalny, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust. 2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych. Dla celów ustalenia uprawnień, o których mowa w ust. 1, za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia (ust. 2).

Przepisami dotychczasowymi, do których odsyła ustawa o emeryturach i rentach z FUS jest rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983r. nr 8, poz. 43 ze zm.).

Stosownie do treści § 3 tego rozporządzenia, za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury uważa się okres wynoszący 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia.

Natomiast w myśl § 4 ust. 1 i 2 ww. rozporządzenia, pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 60 lat dla mężczyzn,
- ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w cytowanym rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy (§ 2 ust. 1 ww. rozporządzenia).

Przepis §2 rozporządzenia stanowi dalej, iż okresy pracy w szczególnych warunkach stwierdza zakład pracy na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według stosownego wzoru lub w świadectwie pracy.

Należy podkreślić, że wskazanego wyżej ograniczenia dowodowego, dotyczącego ustalania okresów pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, nie stosuje się w postępowaniu odwoławczym przed okręgowymi sądami pracy i ubezpieczeń społecznych. Ustawa z dnia 18 kwietnia 1985 r. o rozpoznawaniu przez sądy spraw z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych (Dz. U. Nr 20, poz. 85 ze zm.), nakazująca stosowanie w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych przepisy kodeksu postępowania cywilnego (art. 1 ust. 3 wym. ustawy), nie zawiera ograniczeń dowodowych.

Bezspornym jest, iż wnioskodawca ukończył 60 lat, udokumentował okres składkowy i nieskładkowy w wymiarze powyżej 25 lat, nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego oraz udowodnił 8 lat, 6 miesięcy i 3 dni okresów pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Przedmiotem niniejszego postępowania była kwestia prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnych warunkach, a w szczególności posiadanie przez wnioskodawcę wymaganego 15-letniego okresu pracy w tychże warunkach.

Do okresów pracy w szczególnych warunkach organ rentowy nie zaliczył okresów zatrudnienia wnioskodawcy od dnia 01/01/1974 do 12/10/1979 z tytułu zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie (...) na stanowisku brygadzysty – elektryka. Ponadto Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie uwzględnił wcześniejszego okresu zatrudnienia w tym samym przedsiębiorstwie, który nie został ujęty w załączonym świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach tj. od 01.07.1970r. do 26.10.1971r. na stanowisku elektromontera.

Sąd zatem uznał za zasadne ustalić charakter pracy wnioskodawcy w spornych okresach. Zaznaczyć należy, iż prawo do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach przysługuje wówczas, gdy ubiegający się o prawo wykonywał prace w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku. Decydujące znaczenie ma zatem rodzaj i wymiar wykonywanej pracy, a nie przedłożenie odpowiedniego świadectwa pracy w szczególnych warunkach, ze wskazaniem stanowiska pracy określonego w wykazie prac w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego. Jak zauważył Sąd Najwyższy - określanie dla celów emerytalnych stanowisk pracy jako „pracy wykonywanej w szczególnych warunkach” w rozumieniu wykazów stanowiących załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) nie należy do kompetencji pracodawcy (vide: wyrok z dnia 22 czerwca 2005r., sygn. akt I UK 351/04, OSNP 2006/5-6/90).

W wykazie A – prac w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego - stanowiącym załącznik do rozporządzenia w dziale II (W energetyce) wymienione są prace przy wytwarzaniu i przesyłaniu energii elektrycznej i ciepłej oraz przy montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych i ciepłych. Dodatkowo wskazać należy również na § 2 ust. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r., zgodnie z którym okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Jak wynika z ustalonego przez Sąd stanu faktycznego R. K. w okresie od 19 czerwca 1970 roku do dnia 26 października 1971 roku oraz od dnia 2 listopada 1973 roku do 12 października 1979 roku zatrudniony był na stanowisku elektromontera oraz brygadzysty – elektromontera. Pomimo różnych nazw stanowisk stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace polegające na kopaniu rowów przy pomocy kilofa i łopaty, układaniu kabli oraz budowie elektrycznych linii napowietrznych na wysokości wraz z urządzeniami w postaci stacji transformatorowych. Pomimo pełnienia również funkcji brygadzysty R. K. w dalszym ciągu wykonywał taką samą pracę jak podlegli mu pracownicy, która odpowiadała pracy jaką wykonywał przez objęciem stanowiska brygadzysty. Wraz z objęciem stanowiska brygadzysty ubezpieczony nie był zobowiązany do wykonywania jakichkolwiek czynności biurowych, w związku z czym cały czas pracy wykonywał pracę wraz z pozostałymi pracownikami.

Zdaniem Sądu praca jaką wykonywał ubezpieczony w w/w okresach była pracą w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymienioną w wykazie A Dział II w/w rozporządzenia, którą to pracę ubezpieczony wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

W tym stanie rzeczy należy uznać, że ubezpieczony wykazał wymagane przepisem 15 lat pracy w szczególnych warunkach, a zatem spełnia warunki do przyznania mu emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Mając na względzie przedstawione wyżej okoliczności, Sąd na podstawie przepisu art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. i cytowanych wyżej regulacji, zmienił zaskarżoną decyzję organu ubezpieczeniowego i przyznał R. K. prawo do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach od dnia 9 października 2012 roku, tj. od dnia ukończenia przez niego 60 roku życia. Jednocześnie Sąd uznał, iż pozwany organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nie ustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji z uwagi na to, że dopiero przeprowadzenie postępowania dowodowego, w szczególności z zeznań świadków, pozwoliło ustalić, iż ubezpieczony spełnił wszystkie przesłanki do przyznania mu prawa do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

SSR del. do SO Elżbieta Trybulec – Czernek

Zarządzenie:

1. Odnotować,
2. Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi organu rentowego,
3. Przedłożyć z apelacją lub za 21 dni.

SSR del. do SO Elżbieta Trybulec – Czernek